

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 31Cob/117/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318207861
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2318207861.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov - predsedu: JUDr. Daniel Ilavský a členov: JUDr. Peter Duman a JUDr. Róbert Foltán, v sporovej veci žalobkyne: D. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX, zast.: Advokátska kancelária Valach, Kišac, s. r. o., IČO: 36 663 051, Gogolova 18, Bratislava, proti žalovanej: MITAL, spol. s r. o., IČO: 31 426 701, Váhovce 761, zast.: VIA LEGE, s. r. o., IČO: 36 866 415, Veterná 1093, Pata, o zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 09.06.2020, č. k. 26Cb/29/2018-168, takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok sa potvrdzuje.
- II. Žalovanej sa priznáva voči žalobkyni nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu o zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzením zamietol (výrok I) a žalovanej priznal 100 % náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia (výrok II).
2. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav, ktorý odvolací súd preberá na účely odvolacieho konania:
3. Žalobkyňa ako spoločníčka žalovanej spoločnosti svoj 1/3 obchodný podiel nadobudla dedením po otcovi rovnako, ako jej ďalší dvaja súrodenci (O. M. a E. Z.), a súčasne sa s nimi stala konateľkou žalovanej spoločnosti. Spoločníci sa ústne dohodli, že obchodné vedenie žalovanej bude zabezpečovať spoločník E. Z., brat žalobkyne, ktorý sa už za života svojho otca podieľal na obchodnom vedení spoločnosti. Žalobkyňa a I. M. boli konateľkami žalovanej do 28.09.2018, keď sa výkonu funkcie vzdali, zostali spoločníckami; jediným konateľom je od 12.11.2015 M. Oberman. Spoločník Oberman v roku 2016 založil obchodnú spoločnosť MITAL-Transport, s. r. o., o ktorej žalobkyňa tvrdila, že má identický predmet činnosti, akú má žalovaná. Pretože ide o rodinnú spoločnosť, žalobkyňa tento stav spočiatku tolerovala. Spoločným predmetom podnikania je kúpa a predaj tovaru (maloobchod a veľkoobchod), sprostredkovateľská činnosť, skladovanie a medzinárodná preprava, avšak každá zo spoločností má popri uvedených ďalšie tri odlišné predmety podnikania. Žalobkyňa nepreukázala, že by táto spoločnosť vykonávala konkurenčnú činnosť v podobnom predmete podnikania. Účtovníctvo pre žalovanú bolo zabezpečované účtovníčkou externe 7 rokov, počas ktorých nedošlo k situácii, že by na účtovníčku bola zo strany spoločníkov žalovanej kladená požiadavka, ktorej by nevyhovela. Žalobkyňa spolu so spoločníčkou I. M. účtovníčku navštívili len raz, v roku 2018, keď ich požiadavkám vyhovel. Žalovaná zverejňovala účtovné závierky až do roku 2018 v zbierke listín obchodného registra ako schválené. Žalobkyňa s ňou hlasovala so spoločníčkou I. M. rovnako, spoločne jediný raz v roku 2018 využili právo zvolať valné zhromaždenie, spoločne sa vzdali funkcie konateľiek a v rovnaký deň (každá zvlášť) podali

totožnú žalobu, v konaniach sú zastúpené tým istým právnym zástupcom. Nebolo preukázané tvrdenie žalobkyne, že by jej podpis na zápisnici z valného zhromaždenia z 12.12.2017 bol sfaľovaný, alebo že by sa nevedela dostať k dokumentom žalovanej spoločnosti a nemala možnosť získať vedomosť o sídle žalovanej. Žalobkyňa nevyvodzovala voči konateľovi zodpovednosť podľa § 122 OBZ. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že v zápisnici z valného zhromaždenia z 12.12.2017 jej podpis nie je pravý, nepreukázala, že v zákonnej lehote napadla platnosť uznesenia valného zhromaždenia.

4. Súd prvej inštancie právne posúdil zistený skutkový stav podľa § 113 ods. 5 a 6 a § 148 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „OBZ.“) takto:

5. Predmetom konania je zrušenie účasti žalobkyne ako spoločníčky v žalovanej spoločnosti. Ustanovenie § 148 ods. 1 OBZ upravuje zásadu, že k zániku účasti spoločníka v spoločnosti nemôže dôjsť jednostranným prejavom vôle spoločníka, t. j. jednostranným vystúpením spoločníka zo spoločnosti. Spoločník môže požiadať súd o zrušenie jeho účasti, ak nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby v spoločnosti zotrval. Dôkazné bremeno spočíva na spoločníkovi. Preto je nevyhnutné priamo v žalobe o zrušenie účasti uviesť konkrétne dôvody. Pôjde predovšetkým o prípady, keď spoločnosť, resp. spoločníci porušujú svoje povinnosti voči spoločníkovi, ktoré im vyplývajú zo spoločenskej, prípadne inej zmluvy uzavretej medzi spoločníkmi alebo zo stanov, zámerne znevýhodňujú postavenie žalujúceho spoločníka v spoločnosti a pod. Legitímne dôvody však môžu existovať aj na strane žalujúceho spoločníka (napr. zdravotné problémy, dlhodobý pobyt v zahraničí a s tým súvisiaca nemožnosť vykonávania priznaných práv alebo uložených povinností spoločníkovi spoločenskou zmluvou a pod.). Jedným z už judikovaných dôvodov je založenie inej spoločnosti len niektorými zo spoločníkov, ktoré môže v spoločnosti narušiť vzťah lojality medzi spoločníkmi a vyvolať takú nedôveru spoločníkov, ktorí sa na založení novej spoločnosti nepodieľajú, že od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby v spoločnosti naďalej zotrvali (R 110/2001). Podľa úplného znenia spoločenskej zmluvy žalovanej ide o tzv. uzavretú spoločnosť. Zrušenie účasti spoločníka súdom podľa ust. § 148 ods. 1 Obch. zák. je pomerne zriedkavo sa vyskytujúce riešenie problematiky skončenia spoločníctva v spoločnosti s ručením obmedzeným, nakoľko k nemu možno pristúpiť len výnimočne, subsidiárne vo vzťahu k pomerne bežnému prevodu obchodného podielu, či už na spoločníkov spoločníka, alebo na iné subjekty, pričom limitácia použiteľnosti je jednoznačne daná hmotnoprávnym predpokladom „ak nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby v spoločnosti zotrval“. Interpretácia a aplikácia danej právnej normy je rozvedená predovšetkým v rámci ustálenej judikatúry NS SR. Je nepochybné, že v rámci porovnávaného skutkového a právneho stavu veci s už judikovanými vecami je nevyhnutné prihliadnuť na každú konkrétnu špecifickú okolnosť a tieto skutočnosti vyhodnotiť nielen samostatne, ale najmä v ich vzájomnej súvislosti. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno k preukázaniu rozhodujúceho pokusu o prevod svojho obchodného podielu. Čo sa týka hmotnoprávneho predpokladu preukázania, že od žalobkyne nemožno spravodlivo požadovať, aby zotrvala ako spoločníčka v žalovanej spoločnosti, súd prvej inštancie ustálil, že žalobkyňa konkretizovala a náležite označila podstatné skutočnosti až vo vyjadrení z 10.10.2019. Žaloba je založená na porušovaní práv spoločníka, ktoré podľa žalobkyne porušuje spoločník Milan Oberman. Súd prvej inštancie uviedol, že je v rozpore s logikou veci, že porušovateľom práv spoločníčky má byť ďalší spoločník, ktorý má rovnaký obchodný podiel v žalovanej spoločnosti. U oboch ide o 1/3 obchodný podiel, teda z hľadiska zákonnej úpravy majú obaja spoločníci v spoločnosti rovnakú pozíciu. Súd prvej inštancie mal z listinných dôkazov za preukázané, že žalobkyňa, konala v plnej zhode s druhou spoločníčkou M., spoločne tak disponujú s 2/3 obchodným podielom, teda väčšinovým, a spoločník Oberman je tak v menšine. Preto je v rozpore so základnou logikou veci, ako by mohol rovnocenný spoločník Oberman vo vzťahu k žalobkyňi a menšinový vo vzťahu k žalobkyňi a tretej spoločníčke, s ktorou žalobkyňa koná v zhode, porušovať práva žalobkyne ako spoločníčky do takej miery, že by táto napriek tomu, že ako plne si vedomá svojich práv ich aj všetkými zákonnými spôsobmi bránila, nemohla zotrvať v spoločnosti. Žalobkyňa jednoznačne nepreukázala, plnú vedomosť svojich práv spoločníka a už vonkoncom nie, že v prípade tvrdeného porušenia tieto práva bránila zákonným spôsobom. Nebolo preukázané ani jej tvrdenie, že by sa nevedela dostať k dokumentom žalovanej spoločnosti. Svoju nespokojnosť neriešila návrhom na odvolanie spoločníka Obermana z funkcie konateľa. Základnou povinnosťou žalobkyne bolo postupovať v intenciách § 122 Obch. zák., čo však neurobila. Nepreukázala ani to, že na zápisnici z valného zhromaždenia nie je jej vlastnoručný podpis. Takisto nepreukázala, že spoločnosť MITAL-Transport, s. r. o., je konkurenčnou spoločnosťou k žalovanej, obmedzila sa len označením predmetu činnosti spoločnosti, čo sa vzhľadom na obsah predložených výpisov z OR SR javí ako tvrdenie nepravdivé. Súd prvej inštancie preto vyvodil záver nielen o predčasnom podaní žaloby,

ale zároveň dospel k záveru, že je aj nedôvodná, a preto žalobu žalobkyne v plnom rozsahu zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešne žalovanej priznal náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v celom rozsahu.

6. Včasným odvolaním sa žalobkyňa domáhala zmeny napadnutého rozsudku tým spôsobom, že tunajší súd zruší jej účasť v žalovanej spoločnosti a prizná jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Namietala, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysvetľuje, z čoho vyvodil záver, že žalobkyňa bola pred podaním žaloby o zrušenie jej účasti v žalovanej povinná ponúknuť svoj obchodný podiel na prevod. Je presvedčená, že táto skutočnosť tak robí rozsudok nepreskúmateľným. Ak by pripustila tento názor súdu, tak by to viedlo k právne neudržateľnému stavu. Spoločníci by svojím nezákonným konaním, ktorým by cielene porušovali práva ďalších spoločníkov spoločnosti, sa týmto spôsobom poľahky dostali k ich obchodným podielom. Žalobkyňa nebola povinná pred podaním žaloby ponúknuť na predaj svoj obchodný podiel ďalším spoločníkom a ani ďalší spoločníci nemajú povinnosť jej obchodný podiel kúpiť. Žalobkyňa ponúkla svoj obchodný podiel na prevod ostatným spoločníkom pred podaním žaloby a aj v konaní. Súd prvej inštancie dokonca súdne konanie, ktoré sa konalo dňa 30.04.2019 na účely dohodnutia podmienok prevodu obchodného podielu žalobkyne odročil. K prevodu obchodného podielu však nedošlo, keďže sa spoločníci nedohodli na výške kúpnej ceny obchodného podielu. Súd si odporuje v odôvodnení svojho rozhodnutia z toho dôvodu je rozhodnutie nepreskúmateľné a predstavuje vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozsudok súdu prvej inštancie je vydaný v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou a porušuje právo žalobkyne na právnu istotu. Odkázala na rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 63Cb/92/2019 z 21.11.2019, ktoré je podľa jej názoru plne použiteľné na jej prípad. Je presvedčená, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku žiadnym relevantným spôsobom nevysporiadal s tvrdeniami, že žalovaná bez akéhokoľvek rozhodnutia spoločníkov, ktoré by sa dalo napadnúť pre jeho neplatnosť, zverejňovala svoje účtovné závierky, ako schválené. Spoločník Oberman, ktorý si založil konkurenčnú spoločnosť, porušuje jej právo na podiel na zisku žalovanej. Spoločnosť MITAL-Transport s. r. o. každý mesiac poskytuje žalovanej „pôžičku“ (celkovo za rok 2019 v sume 26.100 €), hoci žalovaná za posledný kalendárny rok nevykonala žiadnu úhradu splátky tejto pôžičky. Oberman takýmto spôsobom okrem iného vyberá peniaze zo spol. MITAL-Transport s. r. o. keď ich ako fingovanú pôžičku zašle za spol. MITAL-Transport s. r. o. Žalobkyňa podaním zo dňa 27.05.2020 poukázala na konkrétne okolnosti, z ktorých vyplýva skutočnosť, že si spoločník Oberman založil konkurenčnú spoločnosť a porušuje práva žalobkyne ako spoločníka žalovanej. Konkurenčnosť novozaloženej spoločnosti spoločníka Obermana vyplýva z tej skutočnosti, že spoločník Oberman nevyužíval motorové vozidlo vo vlastníctve Žalovanej spoločnosti za účelom dosiahnutia zisku v Žalovanej spoločnosti, ale so stratou ho prenajímal svojej novozaloženej spoločnosti MITAL-Transport s.r.o., v rámci ktorej už s predmetným motorovým vozidlom dosahoval zisk. So záverom súdu o tom, že valné zhromaždenia žalovanej prebiehali na neformálnej úrovni, pri stole, v rámci bežnej debaty sa nestotožnila, uviedla, že valné zhromaždenia sa vôbec nekonali, fingoval ich len spoločník Oberman. Žalobkyňa so žiadnym ďalším spoločníkom neuzavrela dohodu ohľadne koordinovania jej postupu riadenia žalovanej, a preto nie je zrejmé na základe čoho dospel súd k záveru, že konala v zhode s ďalším zo spoločníkov. Jedinou legálnou možnosťou, akou sa mohla žalobkyňa brániť proti konaniu žalovanej je obrana súdnou cestou. Keďže sa valné zhromaždenia žalovanej nekonali a neexistovali preto ani žiadne uznesenia, ktoré by sa mohli napadnúť pre ich neplatnosť, nemala žalobkyňa žiadnu možnosť obrany proti konaniu žalovanej.

7. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne aj právne správne a predchádzalo mu vyčerpávajúce dokazovanie a zákonný postup súdu prvej inštancie. Je pravdou, že žalobkyňa nepreukázala, že svoj obchodný podiel ponúkla spoločníkovi Obermanovi. Žalobkyňa mohla sama zvolať valné zhromaždenie a mohla sa pokúsiť svoj obchodný podiel predat, čo neurobila. Obchodný zákonník ani iný právny predpis založenie inej obchodnej spoločnosti jedným zo spoločníkov (dokonca hoci by aj znamenalo porušenie prípadného zákazu konkurencie) nespája so zánikom účasti ani s možnosťou vystúpenia ostatných spoločníkov z pôvodnej spoločnosti. Pre prípad porušenia zákazu konkurencie sú zákonom dané iné právne možnosti nápravy. Žalobkyňa účelovo opomína, že bola nielen spoločníčkou, ale takmer tri roky aj konateľkou, oprávnená konať za žalovanú samostatne, pričom konateľkou mohla ostať aj naďalej a tejto funkcie sa vzdala len tri mesiace pred podaním žaloby. Žalobkyňa nebola odkázaná na to, aby bola pozývaná na valné zhromaždenia, ale mohla a mala ich sama zvolávať. Mohla zvolať valné zhromaždenie kedykoľvek mala potrebu riešiť záležitosti v žalovanej. Bola a je to výlučne žalobkyňa, ktorá nevykonáva(la) svoje práva a dokonca ani

povinnosti, a svojou pasivitou spôsobila stav, ktorý v žalobe teraz namieta. Nepreukázala, že žalovaná akokoľvek porušila jej práva. Mýli sa aj v tom, že nájom vozidla žalovanej bol bezodplatný - naopak, bol odplatný, čo jednoznačne z účtovníctva žalovanej vyplýva a išlo o cenu trhovú.

8. Žalobkyňa v odvolacej replike uviedla totožné dôvody ako v odvolaní. Trvala na tom, že žalovaná, menom ktorej koná Oberman, porušila právo žalobkyne na vyslovenie súhlasu alebo nesúhlasu s účtovnou závierkou (potvrdenia pravdivosti v nej obsiahnutých údajov), t. j. porušila jej práva spoločníka týkajúce sa riadenia a kontroly obchodnej spoločnosti žalovanej. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym relevantným spôsobom nevysporiadal s uvedenými tvrdeniami, že žalovaná bez akéhokoľvek rozhodnutia spoločníkov, ktoré by sa dalo napadnúť pre jeho neplatnosť, zverejňovala svoje účtovné závierky ako schválené. Zdôraznila, že spoločník Oberman, ktorý si založil konkurenčnú spoločnosť, porušil právo žalobkyne na podiel na zisku v žalovanej spoločnosti.

9. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

10. Žalobkyňa sa domáha zrušenia svojej účasti ako spoločníčky spoločnosti s ručením obmedzeným. Spoločník vkladá do spoločnosti svoje peňažné prostriedky alebo iné peniazmi oceniteľné hodnoty a podieľa sa nimi na výsledku podnikania spoločnosti (§ 59 ods. 1 OBZ). V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným ide o spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov (§ 105 ods. 1 OBZ). Spoločník takejto spoločnosti je povinný splatiť vklad a tejto povinnosti ho nemožno zbaviť (§ 113 ods. 1 OBZ). Spoločnosť nesmie vrátiť spoločníkom ich vklady (§ 123 OBZ). Spoločník zároveň nemôže zo spoločnosti vystúpiť (§ 148 ods. 1 prvá veta OBZ). Svoj obchodný podiel môže previesť na inú osobu, ak to spoločenská zmluva pripúšťa (§ 115 ods. 2 OBZ). Na iného spoločníka ho môže previesť zásadne len so súhlasom valného zhromaždenia (§ 115 ods. 1 OBZ). Zo všetkých týchto ustanovení je zrejmé, že ak sa už spoločník rozhodne zúčastňovať na podnikaní spoločnosti svojím vkladom, predpokladá sa, že je uzrozumený s tým, že vstupuje do právnych vzťahov so spoločnosťou a jej spoločníkmi, ktorých riadne fungovanie a zachovanie sa uprednostňuje. Spoločník tak musí byť pripravený spolupracovať s ostatnými spoločníkmi a snažiť sa o dosiahnutie takých riešení, ktoré podnikateľskú činnosť spoločnosti podporujú, aby jej výsledkom bol zisk rozdeliteľný medzi spoločníkov. Možnosť spoločníka opustiť spoločnosť je teda značne obmedzená a málokedy ju dokáže spoločník dosiahnuť jednostranným prejavom vôle. V tomto zmysle treba preto nazerať aj na § 148 ods. 1 druhú vetu OBZ, ktorá predstavuje vo svojej podstate výnimočný spôsob zániku účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným - zrušením na základe súdneho rozhodnutia. Rovnako to pritom platí aj v prípade zdedenia obchodného podielu (§ 116 ods. 2 druhá veta OBZ). Ako pri každej výnimke, aj v tu sa vyžaduje, aby sa vykladala reštriktívne.

11. Z ustanovenia § 148 ods. 1 OBZ možno vyvodiť, že pri rozhodovaní o zrušení účasti spoločníka v spoločnosti zákon dáva súdu široké medze pre úvahu, akú situáciu podriadi pod hypotézu, keď nemožno spravodlivo požadovať, aby spoločník zotrval v spoločnosti. V zásade každé zákonom zverené široké oprávnenie musí súd využívať uvážlivo. Už aj len z dôvodov uvedených v predchádzajúcom odseku to platí pri zrušení účasti spoločníka rovnako. Súd musí zvážiť, či stranami tvrdené skutočnosti majú význam pre posúdenie veci a je jeho povinnosťou dbať pritom na to, aby odoprením uplatňovaného práva nedošlo k neodôvodnenému zásahu do pomerov žalujúceho spoločníka, ale aj na to, aby jeho priznaním nedošlo k neúmernému zásahu do práv spoločnosti, prípadne ostatných spoločníkov. Ochrana poskytovaná súdom sa teda musí vzťahovať nielen na žalujúceho spoločníka, ale aj na spoločnosť a zostávajúcich spoločníkov.

12. Judikatúra vychádzajúca z vyššie opísaných predpokladov je pritom jednotná v tom, že medzi dôvody, pre ktoré nemožno od spoločníka požadovať, aby v spoločnosti zotrval, možno zaradiť najmä okolnosti týkajúce sa osoby spoločníka, akými sú zdravotné ťažkosti, ekonomické dôvody, menovanie do funkcie nezlučiteľnej s účasťou na podnikaní a pod. Rozhodujúce okolnosti však môžu spočívať aj na strane spoločnosti. Zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti môže byť opodstatnené porušením povinnosti spoločnosti alebo ostatných spoločníkov takým závažným spôsobom, že ďalším zotrvávaním spoločníka v spoločnosti by mohli byť podstatne porušené jeho oprávnené záujmy. Patrí sem napríklad aj situácia, keď spoločnosť znemožňuje riadny výkon práv spoločníka. Dôvodom, naopak, nemôže byť

to, že ostatní spoločníci odmietli ponuku spoločníka na odkúpenie ich obchodných podielov, pretože rozhodnutie o tom, či predajú obchodné podiely, je právom spoločníkov a odmietnutím predaja spoločníci žiadnu povinnosť voči spoločníkovi neporušujú (pozri v tomto zmysle rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 29 Odo 1257/2006).

13. Pri posudzovaní, či určité konanie napĺňa dôvody pre zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti, treba prihliadať na vnútorné pomery spoločnosti, vzájomné vzťahy spoločníkov, zaužívané a spoločníkmi akceptované zvyklosti pri riadení a činnosti spoločnosti, okolnosti, za akých došlo ku konaniu alebo situácii, ktorá má byť dôvodom pre zrušenia účasti a na konanie spoločníka, ktorý o zrušenie svojej účasti žiada (R 110/2001).

14. Svojou prvou odvolacou námietkou žalobkyňa súdu prvej inštancie vyčíta, že v napadnutom rozsudku nevysvetlil, prečo mala byť žalobkyňa pred podaním žaloby o zrušenie jej účasti v žalovanej spoločnosti povinná ponúknuť svoj obchodný podiel na prevod. Z ustanovenia § 148 ods. 1 OBZ, ktoré umožňuje zrušiť účasť spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným, v skutočnosti nevyplýva, že by zrušenie účasti súdnym rozhodnutím malo závisieť od toho, či sa spoločník pokúsil scudziť svoj obchodný podiel. Ani podľa názoru odvolacieho súdu preto nie je predpokladom pre úspech žaloby o zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti ponuka obchodného podielu žalujúceho spoločníka ostatným spoločníkom alebo iným osobám. Skutkové a právne závery súdu prvej inštancie sú preto v tomto rozsahu nerozhodné. Keďže ale tento dôvod nebol jediným, na ktorom sa napadnutý rozsudok zakladá, prvá odvolacia námietka žalobkyne nemôže obstať.

15. Druhou odvolacou námietkou sa žalobkyňa zamerala na odôvodnenie napadnutého rozsudku v časti týkajúcej sa použitia judikátu R 110/2001 a vyčíta mu vnútornú rozpornosť, ktorá podľa nej spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť. Argumentácia súdu prvej inštancie však neodporuje záverom citovaného judikátu, ktoré žalobkyňa takpovediac nadinterpretuje. Najvyšší súd v ňom zaujal názor, že založenie inej spoločnosti niektorými spoločníkmi, i keď nie je porušením žiadnej povinnosti, môže v spoločnosti tak narušiť vzťahy medzi spoločníkmi a vyvolať nedôveru spoločníkov, ktorí sa na založení novej spoločnosti nepodieľajú, že od nich nie je možné spravodlivo žiadať, aby v spoločnosti zotrvali. K narušeniu lojality ale nevedie automaticky každé založenie inej spoločnosti ostatnými spoločníkmi (ani súd prvej inštancie nekonštatuje iné). Môže sa tak udiť predsa aj s výslovným alebo konkludentným súhlasom zvyšných spoločníkov. Tak to bolo aj v tejto veci, veď sama žalobkyňa tvrdila, že voči založeniu spoločnosti MITAL-Transport s.r.o. spoločníkom Obermanom a jej manželkou v roku 2016 nemala výhrady. Založenie tejto spoločnosti tak nemôže predstavovať dôvod pre zrušenie účasti žalobkyne v žalovanej spoločnosti. Tým je vyriešená aj ňou namietaná rozpornosť odôvodnenia napadnutého rozsudku v tomto rozsahu. Napadnutý rozsudok vyhovuje požiadavke zrozumiteľnosti v tejto časti, pretože sú z neho rozpoznateľné myšlienkové pochody súdu prvej inštancie a jeho právne závery sú koherentné.

16. Z rovnakého dôvodu neobstojí ani tretia odvolacia námietka žalobkyne opierajúca sa o tvrdenie rozporu napadnutého rozsudku s ustálenou súdnou praxou, ktorý by mal predstavovať porušenie práva žalobkyne na právnu istotu.

17. Základné princípy Civilného sporového poriadku vyžadujú, aby bol spor rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, tak spôsobom vyhovujúcim legitímnemu očakávaniu, že spor bude rozhodnutý spravodlivo (článok 2 ods. 2). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 06.03.2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017). Do ustálenej súdnej praxe treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch I., II. a IV., vydaných SEFT Praha v roku 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.01.2018, sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikované ako R 71/2018).

18. Z hľadiska týchto kritérií predstavuje žalobkyňou spomínaný a odvolacím súdom vyššie rozoberaný judikát R 110/2001 súčasť ustálenej súdnej praxe. Odvolací súd však vyššie vysvetlil, prečo napadnutý

rozsudok nemožno považovať za odklon od nej. Naopak, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 21.11.2019, č. k. 63Cb/92/2019 zjavne netvorí ustálenú súdnu prax, takže jeho existencia nemohla vyvolať potrebu aplikácie § 220 ods. 3 CSP. Odvolací súd však pre úplnosť poznamenáva, že napriek tvrdeniu žalobkyne skutkové okolnosti tamojšej veci neboli totožné s prejednávanou vecou, pretože žalobkyňa bola konateľkou žalovanej spoločnosti a dobrovoľným vzdaním sa funkcie sa sama pripravila o možnosť podieľať sa na riadení spoločnosti a plnení povinností voči spoločníkom (k tomu viac nižšie).

19. Štvrtý odvolací dôvod tvorí podľa žalobkyne nesprávne skutkové zistenie spočívajúce v tom, že žalobkyňa nekonkretizovala dôvody, na základe ktorých od nej nemožno spravodlivo požadovať, aby v žalovanej spoločnosti zotrvala. V skutočnosti tu však žalobkyňa namieta, či a ako súd prvej inštancie vyhodnotil skutočnosti, ktoré v tejto súvislosti tvrdila už v žalobe a v neskorších podaniach. Pre všetky z nich možno uzavrieť, že súd prvej inštancie ich buď nepovažoval za preukázané, alebo za dostatočne závažné z hľadiska § 148 ods. 1 OBZ. Odvolací súd nemá prvoinštančnému súdu v súvislosti s jeho skutkovými a právnymi závermi v tomto rozsahu čo vytknúť. Súd prvej inštancie v súlade s judikátom R 110/2011 prihladol pri formulovaní svojho záveru o nedôvodnosti žaloby na zaužívané zvyklosti pri riadení spoločnosti (obchodné vedenie spoločnosti spoločníkom M. Obermanom) a správanie žalobkyne ako spoločníčky žalovanej spoločnosti (pasivita pri výkone svojich práv ako spoločníčky, vzdanie sa funkcie konateľa, koordinované konanie so spoločníčkou I. M.), v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie dostatočne presvedčivé. K jednotlivým dôvodom, ktoré žalobkyňa uvádza v odvolaní, odvolací súd už len dopĺňa tieto úvahy:

20. Po prvé, žalobkyňou tvrdené porušenie práva spoločníka týkajúce sa riadenia a kontroly obchodnej spoločnosti, ku ktorému malo dôjsť zverejňovaním účtovných závierok žalovanej spoločnosti od roku 2015 ako schválených, hoci žalobkyňa ich neschválila, sa javí ako účelové. Žalobkyňa bola konateľkou žalovanej spoločnosti až do 28.09.2018, takže sama bola povinná zabezpečiť riadne vedenie predpísanej evidencie a účtovníctva (§ 135 ods. 1 OBZ). Z titulu svojej funkcie konateľky mala žalobkyňa právo na prístup k účtovníctvu žalovanej, s čím je tiež spojené právo - a z hľadiska požiadavky profesionality výkonu funkcie aj povinnosť - oboznámiť sa s jeho obsahom. Žalobkyňa bola ako spoločníčka zastávajúca súčasne funkciu konateľky, ktorej zákonnou povinnosťou bolo zabezpečiť riadne vedenie evidencie a účtovníctva, nepochybne v právnom postavení, ktoré jej umožňovalo vykonávať účinnú kontrolu účtovníctva žalovanej. Toto svoje právo využila len jediný raz v roku 2018, keď jej účtovníčka sprístupnila účtovníctvo žalovanej. Pokiaľ by jej ale ktokoľvek bránil vo výkone tohto práva, žaloba o zrušenie účasti spoločníka beztak nie je právnym nástrojom na dosiahnutie nápravy, pretože táto smeruje k ukončeniu účasti spoločníka v spoločnosti a nie k rešpektovaniu výkonu konateľských oprávnení. Odvolací súd preto zhodne so súdom prvej inštancie nevidí dôvod na uplatnenie § 148 ods. 1 OBZ, ktorý pokrýva - ako už odvolací súd naznačil vyššie - výnimočné situácie.

21. Po druhé, žalobkyňa namieta porušenie svojho práva na vyslovenie súhlasu s rozšírením predmetov podnikania žalovanej spoločnosti na valnom zhromaždení, ktorej priebeh údajne dokladuje zápisnica z 12.12.2017, pretože tvrdí, že tohto valného zhromaždenia sa nezúčastnila a jej podpis na zápisnici bol sfalšovaný. Okrem toho, že žalobkyňa nepreukázala, že by jej podpis bol skutočne sfalšovaný, ani v tomto prípade nemožno hovoriť o tom, že by sa žalobkyňa dostala do situácie, ktorá svojou závažnosťou opodstatňovala zrušenie jej účasti v žalovanej spoločnosti. Je to tak preto, lebo Obchodný zákonník poskytuje spoločníkovi v podobe žaloby o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia účinný prostriedok nápravy, ak sa porušujú jeho práva súvisiace s výkonom hlasovacích práv na valnom zhromaždení (§ 131 OBZ). Žalobkyňa ako spoločníčka mala právo podať žalobu o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami. Keďže žalobkyňa sa o spornom uznesení valného zhromaždenia dozvedela najneskôr v deň podania žaloby o zrušenie spoločnosti (19.11.2018), toto svoje právo mohla uplatniť najneskôr 19.02.2019. Žalobkyňa však bez bližšieho odôvodnenia tvrdila, že sporné uznesenia sa nedali napadnúť pre ich neplatnosť, z čoho je zrejmé, že takúto žalobu nepodala (a nikdy ani netvrdila, že by ju podala). Nevyužitie tohto práva treba v zmysle zásady vigilanti bus iura scripta sunt pričítať na jej vrub.

22. Z rovnakého dôvodu nemožno považovať za opodstatnený ani tretí dôvod, v rámci ktorého žalobkyňa tvrdí, že porušené bolo jej právo na vyslovenie súhlasu alebo nesúhlasu s účtovnou závierkou za rok 2018 na tom skutkovom základe, že spoločník M. Oberman zverejnil v zbierke listín obchodného registra „Schválenú účtovnú závierku Žalovanej za rok 2018“ aj napriek tomu, že sa nekonalo žiadne valné zhromaždenie, na ktorom by spoločníci (a teda aj žalobkyňa) túto účtovnú závierku schválili. Keďže

žalobkyňa sa o spornom uznesení valného zhromaždenia dozvedela najneskôr 05.09.2019, keď jej právny zástupca na pojednávaní predložil súdu dotknutú účtovnú závierku, svoje právo na podanie žaloby mohla uplatniť najneskôr do 05.12.2019. Žalobkyňa však ani v tomto prípade nijako nevysvetlila, prečo by nebolo možné žalobu podať a ani netvrdila, že by takúto žalobu podala, takže platí to, čo odvolací súd uviedol v predchádzajúcom bode.

23. Po štvrté, žalobkyňa namieta porušenie svojho práva na vyslovenie súhlasu účtovnou závierkou za rok 2017 na tom základe, že M. Oberman zverejnil v zbierke listín obchodného registra „Schválenú účtovnú závierku Žalovanej za rok 2017“ aj napriek tomu, že na valnom zhromaždení žalovanej spoločnosti, ktoré sa konalo dňa 23.08.2018, spoločníci žalovanej túto účtovnú závierku neschválili. Z týchto skutkových tvrdení žalobkyne je predsa zrejmé, že žalobkyňa využila svoje právo nesúhlasíť s účtovnou závierkou žalovanej za rok 2017, takže jej právo na vyjadrenie (súhlasu, či nesúhlasu) vo vzťahu k tejto účtovnej závierke bolo rešpektované. Táto námietka nevyžaduje hlbšiu analýzu, pretože je zjavne nedôvodná.

24. Po piate, žalobkyňa namieta, že žalovaná v súvislosti s pôžičkou a prenájmom svojho vozidla spoločnosti MITAL-Transport, s.r.o., porušuje jej právo na podiel na zisku, s čím sa súd prvej inštancie nezaoberal. To však nie je pravda, pretože súd prvej inštancie žalobkyňu vo vzťahu k tvrdenému finančnému znevýhodňovaniu žalovanej vytkol, že žalobkyňa nepostupovala podľa § 122 OBZ, svoje práva nebránila a namiesto toho, aby vyvodila voči konateľovi žalovanej zodpovednosť, zvolila pasívny postoj. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že žalobkyňa a spoločník M. Oberman majú v žalovanej spoločnosti rovnako veľké obchodné podiely (spojené s rovnakými hlasovacími právami), čo aj podľa odvolacieho súdu vylučuje, aby sa na postavenie žalobkyne v žalovanej spoločnosti nazeralo ako opodstatňujúce záver, že od nej nemožno spravodlivo žiadať zotrvanie v spoločnosti. To platí o to viac, keď treťou spoločníčkou je sestra žalobkyne, ktorá je majiteľkou rovnako veľkého obchodného podielu a s ktorou žalobkyňa koordinuje svoje správanie voči žalovanej spoločnosti, pretože spolu rovnako hlasovali, rovnako sa vzdali funkcie konateľa a rovnako v zastúpení tým istým advokátom podali žalobu o zrušenie svojej účasti v žalovanej spoločnosti. Okrem toho, že žalobkyňa sa voči žalovanej spoločnosti, ale ani voči jej súčasnému jedinému konateľovi nedomáhala svojich práv na súde, ani len netvrdila, že by sa snažila prevziať obchodné vedenie spoločnosti v čase, kým bola konateľkou, hoci sa o to nepochybne mohla pokúsiť. Namiesto toho sa funkcie konateľa vzdala. To však nič nemení na tom, že sama mohla navrhnúť, aby valné zhromaždenie odvolalo jediného konateľa žalovanej, prípadne aby vymenovalo iného alebo ďalších konateľov. Zo skutkových okolností zistených prvoinštančným súdom je zjavné, že spoločník M. Oberman nedisponuje hlasovacími právami, ktoré by mu zabezpečovali kontrolu nad žalovanou spoločnosťou. Práve naopak, ako oveľa pravdepodobnejší scenár sa javí, že kontrolu nad žalovanou spoločnosťou v rámci výkonu svojich hlasovacích práv valnom zhromaždení by dokázala žalobkyňa získať vďaka druhej spoločníčke, s ktorou spoločne disponujú hlasmi potrebnými na schválenie uznesenia valného zhromaždenia s dvojtretinovou väčšinou. Nakoniec, presne to sa udialo na valnom zhromaždení v roku 2018, keď tieto dve spoločníčky presadili svoju vôľu na úkor vôle spoločníka M. Obermana.

25. Postavenie žalobkyne v žalovanej spoločnosti, jej doterajší liknavý prístup k právnym prostriedkom umožňujúcim výkon jej konateľských oprávnení a ochranu práv spoločníka, ale ani správanie žalovanej spoločnosti, či jej súčasného jediného konateľa nepostačuje na prijatie záveru, že od žalobkyne nemožno spravodlivo žiadať, aby v žalovanej spoločnosti zotrvala. Práva naopak, možno od nej spravodlivo žiadať, aby v nej zotrvala a aby prevzala iniciatívu a začala uplatňovať svoje práva ako spoločníka spojené s jej obchodným podielom s cieľom vyvinúť vplyv na fungovanie žalovanej spoločnosti a jej podnikateľskú činnosť, pokiaľ s jej smerovaním nie je spokojná.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy odvolací súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by mali viesť k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti (§ 389 CSP) a keďže neboli splnené ani podmienky na jeho zmenu (§ 388 CSP), odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil (výrok I).

27. Pretože týmto rozhodnutím sa konanie končí, musel odvolací súd rozhodnúť aj o nároku strán na náhradu trov odvolacieho konania (§ 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP). V danom prípade žalobkyňa so svojím odvolaním neuspela, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov konania prináleží

protistrane. Odvolací súd preto podľa § 255 ods. 1 CSP rozhodol tak, že žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu všetkých trov odvolacieho konania (výrok II).

28. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 a § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.